

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna

National Library of Technology

Cestovní zpráva

41. ročník konference ELAG 2017
Athény, Řecko
6. 6. 2017 – 9. 6. 2017

Účastníci:
Daniel Mareček

červenec 2017

Struktura cestovní zprávy:

1. Účel cesty

Konference ELAG se zaměřuje na aplikaci informačních technologií v knihovnách a jiných informačních institucích. Sdružení ELAG má více než čtyři sta padesát členů z dvaceti sedmi evropských zemí. Cílem setkání je výměna zkušeností a nových myšlenek, které se dotýkají konkrétních témat automatizace a aplikace nových trendů v knihovnách. Témata konferencí se každý rok mění, v minulosti se témata zaměřovala na digitální ochranu, knihovní portály, institucionální repositáře, problematiku linked data atd. Motivem 41. ročníku konference ELAG 2017 bylo 'Automation – the internet of things' - 'Automatizace – internet věcí'.

2. Časový průběh cesty

Konference ELAG 2017 (<http://elag2017.org/>) se konala 6. - 9. 6. 2017 v Athénách v Řecku. Pořádající institucí byla místní univerzita – National Technical University of Athens, Greece.

Cestu na konferenci jsem podnikl již den předem (5. 6.) letecky z mezinárodního letiště Václava Havla Praha. Ubytování jsem zajistil přes službu Airbnb nedaleko místa konání konference.

První den konference se tradičně konalo několik bootcampů. Následující 3 dny probíhala samotná konference, včetně workshopů a krátkých Lightning talks, proložená společnou večeří v Národní zahradě v centru města v restauraci Aegli.

3. Průběh navštívené akce/jednání

Bootcamp : FOLIO for Developers: Getting your own FOLIO instance running

Zúčastnil jsem se bootcampu zaměřeného na aplikaci FOLIO. Představení se ujali spolutvořitelé Andrew Nagy ze společnosti EBSCO a Jakub Skoczen ze společnosti Index Data. Následovala praktická ukázka s možností vyzkoušet si spuštění vlastní instance na svém notebooku.

FOLIO (<https://www.folio.org/>) je nově vznikající platforma pro knihovní služby. Otevřená komunita vývojářů dala vzniknout open-sourcové platformě, v jejímž prostředí mohou navzájem sdílet data knihovní aplikace, představující konkrétní knihovní služby.

Opening speech and Key note

Oficiální zahájení konference patřilo panu profesorovi z místní univerzity Nikolasu Mitrouovi, který nastínil nové role a výzvy knihoven v digitální éře. Následovala úvodní přednáška pana ředitele Národní knihovny Řecka Filippose Tsimpogloua.

Delegating library inventory to RFID robots

Velmi působivá přednáška především díky představení robota Tory, vyvíjeného v německé firmě MetraLabs. Po úspěšném testování ve velkých obchodních řetězcích na skenování regálů s oblečením byl použit na inventuru knih v knihovně Max Planck Institutu v Lucembursku, kde na 500 metrech čtverečních oskenoval 34 800 jednotek za pouhou jednu hodinu.

Přednáška byla postavena na filozofickém předpokladu, že úkoly, které mohou být vykonávány stroji, by neměl vykonávat knihovní personál. Ten by se naopak měl věnovat dalším důležitějším věcem.

Přednášející: vedoucí knihovny MPI Juja Chakarova, Johannes Trabert

Workshop: Deploying and developing LS.ext

Tento workshop, kterého jsem se účastnil, organizovali zástupci digitálního oddělení Deichman veřejné knihovny Oslo, kteří v roce 2016 jako pravděpodobně první na světě spustili knihovní systém využívající linked data pod názvem LS.ext. Vývoj tohoto systému se zakládá na vlastní ontologii, která byla formována z dosavadně prověřených ontologií jako jsou BIBFRAME, SKOS, RDFS a systém je tedy předurčen k použití i v jiných knihovnách. Celý systém je navržen z komponent, které jsou zapouzdřeny v dockerech a propojeny tak, aby výsledná síť komunikovala pouze se třemi vnějšími moduly, kterými jsou katalogizační rozhraní, Koha a uživatelské rozhraní. Jako vyhledávací nástroj je v tomto systému použit Elastic-search. Celý systém je dostupný na <https://github.com/digibib/ls.ext/wiki>.

Workshop byl velmi praktický. Bylo představeno lokální nasazení systému včetně seznámení s použitím dockerů, popsána architektura systému a předvedení praktického použití.

Lessons learnt transforming library services with BPMN

BPMN engine je nástroj, který představili knihovníci z univerzitní knihovny v Ghentu, jako výsledek své práce při přesouvání rozsáhlé části knihovního fondu do nového depozitáře. Týká se změny workflow pro knihovníky s ohledem na minimalizaci dopadů pro uživatele knihovny. Příkladem je eliminace chybových hlášení uživatelům knihovny při používání knihovního webu, zlepšení logování transakcí a jejich reportování. BPMN nabízí nástroj pro standardizaci popisu workflow, což vede k aplikaci v jakémkoliv softwaru.

Přednášející: Dries Moreels, Patrick Hochstenbach

Extending the implemented technologies to automate the Library's workflow processes

Převedení zavedených workflow do automatického zpracování byla výzva pro Library and Information Centre na Univerzitě Makedonie. Mnoho procesů bylo poloautomatizováno i plně automatizováno za pomoci open source řešení, např. QR kódů, RFID. Díky speciálnímu administrativnímu rozhraní může personál knihovny vykonávat procesy, které dříve vyžadovaly manuální kroky, např.: registrace uživatele, komunikace mezi knihovními odděleními ohledně uživatelských kont. Dále je automatizováno přihlašování na

knihovnické semináře pro uživatele, odesílání jim příslušných materiálů, atd. Digitální repozitář Psepheda pro vkládání vysokoškolských prací byl také automatizován.

Prezentace dostupná zde:

http://elag2017.org/presentations/Kolovos_Vozana_ELAG17.pdf

Přednášející: Filippos Kolovos, Paraskevi Vozana

Automation at your Fingertips

Karlsruhe Institute of Technology má vlastní knihovní katalog založený na discovery nástroji Primo, který integruje vyhledávání v knihovním fondu a další oblastech zájmu. Tento katalog nabízí fasetování, našeptávání hledaných výrazů. Přednáška přináší nový přístup – xml-metadata předzpracování, konverze do json a import do elastic search. Pomocí jquery je dotazovací výraz automaticky dokončen, automaticky nabízí další slovo, automaticky opravuje případné překlepy. Tento nástroj může být implementován přímo do Prima nebo do vyhledávacího okna na úvodní stránce knihovního webu. Našeptávač respektuje zvolenou oblast prohledávání stejně tak i aplikování faset a bere ohled na počet výsledků dotazu.

Přednášející: Felix Ostrowski, Uwe Dierolf

2. den

The Library as a Centre of Expertise on Text and Data Mining

Velmi zajímavá a inspirující přednáška zaměřená na rostoucí využívání metod strojového učení při zpracovávání velkých objemů dat při výzkumu. Na nizozemské Univerzitě v Leidenu proto vzniklo centrum Leiden University's Centre for Digital Scholarship, které sídlí v univerzitní knihovně a je podporou pro studenty a výzkumníky, kteří při své práci používají metody těžení znalostí z dat a textů. Toto centrum k analýze dat používá metody založené např. na Bayesovské klasifikaci.

Prezentace dostupná zde: http://elag2017.org/presentations/ELAG_20170608.pdf

Přednášející: Peter Verhaar

Nothing is created, nothing is lost, everything changes: measuring and visualizing data quality in Europeana

Tato přednáška se věnovala problematice metadat, respektive jejich kvalitě. Na základě zjištění neuspokojivého stavu kvality metadat vznikla v rámci organizace Europeana skupina metadatových expertů a softwarových vývojářů Data Quality Committee, kteří se snaží najít a určit kritéria, dle kterých by se různé metadatové modely a schémata mohly objektivně posuzovat a srovnávat.

Prezentace dostupná zde: [http://elag2017.org/presentations/Nothing%20is%20created,%20nothing%20is%20lost,%20everything%20changes%20\(ELAG,%202017\).pdf](http://elag2017.org/presentations/Nothing%20is%20created,%20nothing%20is%20lost,%20everything%20changes%20(ELAG,%202017).pdf)

Přednášející: Valentine Charles, Péter Király

Putting Linked Data to Work: Semantic Data "Brokering" in Practice

Zástupci z univerzitní knihovny v Helsinkách představili jejich ATTX projekt, který si dal za cíl vytvořit službu linked data jednoduše integrovatelnou do jakékoli knihovní infrastruktury.

Projekt dostupný zde: <https://www.helsinki.fi/en/projects/attx-2016>

Přednášející: Joao da Silva, Stefan Negru

Wikidata as authority linking hub

Přednášející: Joachim Neubert, Jakob Voss

Automating rights decisions: a transparent approach for access to collections with mixed user licenses

Zástupci z nizozemské Národní knihovny upozorňují na problematiku omezení přístupu k otevřeným zdrojům v souvislosti s autorským zákonem a jinými politikami a představují řešení, které se s tímto vypořádává automaticky.

Prezentace dostupná zde: [http://elag2017.org/presentations/Automating%20rights%20decision%20ELAG%202017%20\(4\).pdf](http://elag2017.org/presentations/Automating%20rights%20decision%20ELAG%202017%20(4).pdf)

Přednášející: Rene Wiermer, Jeffrey van der Hoeven

Improving access to digital collections by semantic enrichment

V nizozemské Národní knihovně se zabývají využitím dat z kolekce zdigitalizovaných historických dokumentů, především novin. Vyvinuli nástroj na rozpoznávání jmen v těchto textech a následné linkování do znalostních bází DBpedia a Wikidata. Indexace takto získaných dat nabízí nové možnosti při vyhledávání a s tím souvisejícím seskupování výsledků na základě sémantických vztahů. Za použití algoritmů strojového učení se přesnost linkování stále zlepšuje a zároveň se rozšiřuje funkcionality nabízení podobných jednotek, jež je součástí standardních OPACů.

Prezentace dostupná zde: http://elag2017.org/presentations/Elag2017_tvv.pdf

Přednášející: Theo van Veen, Juliette Lonij

3. den

Lightning Talks

V rámci ranních krátkých výstupů jsem představil projekt, který pod vedením Jana Pokorného v NTK realizuji. Jedná se o tzv. "holdingový filtr", který se vypořádává s přístupy různých uživatelských skupin k elektronickým informačním zdrojům v jednotném rozhraní VuFind.

Flora Graeca Digitalis: Old Library Stock meets Linked Open Data, Digital Strolling and Mobile Devices

V přednášce byla představena aplikace sémantických vztahů a Linked Open Data do zdigitalizovaného historického díla o řecké botanice z 18. století.

Přednášející: Wolfgang Stille

Supporting the publishing workflow. Providing identifiers and promoting open access

V knihovně při nizozemské univerzitě Wageningen University and Research Centre vznikla podpora výzkumníkům při procesu jejich publikování. Jednak jde o poskytování identifikátorů ISBN a DOI a druhá o publikování s otevřeným přístupem.

Prezentace dostupná zde: <http://elag2017.org/presentations/Supporting%20the%20Publishing%20Workflow.pdf>

Přednášející: Peter von Boheemen

Deploying an open-source platform for library services

V této přednášce byl představen knihovnický systém vyvinutý a nasazený ve Veřejné knihovně Oslo. Systém sestává z open-source technologií. Jednou z nich je ILS KOHA. V architektuře systému jsou použity Linked Data jako formát pro metadata.

Přednášející: Rurik Thomas Greenall

From desktop to Software as a Service: transforming Greece's most widespread library software "ABEKT" into a brand-new cloud service "openABEKT"

Většina řeckých knihoven dlouhá léta používala ILS ABEKT. Poskytovatel tohoto systému nyní vytvořil cloudové řešení a nabízí produkt jako SaaS. Nová verze systému odraží současné požadavky knihoven na měnící se metadatové formáty, správu digitálního obsahu, uživatelské rozhraní, knihovnické workflow, linked data, discovery služby, atd.

Přednášející: Eleni Angelidi, George Stavrou

4. Závěry/shrnutí

Účast na této konferenci pro mě byla velmi poučná, otevřela mě obzory, nadchla mě v rozvíjející se oblasti umělé inteligence a inspirovala do dalších profesních aktivit. Na rozdíl od předchozích zahraničních konferencí, kterých jsem se účastnil, jsem cestu na tuto pracovní cestu absolvoval sám. Společenský rozměr takové události rozhodně není zanedbatelný. Potkal jsem se tam s několika velmi zajímavými lidmi z oblasti knihovnictví, především jsem pak navázal pracovní i přátelské vztahy s kolegy z jiných českých institucí. Organizace celé akce byla zvládnuta dobře, volný čas využitý k prohlídce města a historických památek byl povznášející.

6. Anotace zahraniční cesty

Konference ELAG 2017 (<http://elag2017.org/>) se konala 6. - 9. 6. 2017 v Athénách v Řecku. Pořádající institucí byla National Technical University of Athens, Greece. Konference byla zaměřena na stávající i budoucí vývoj v knihovnách – hlavním tématem bylo "Automation – the internet of things" - "Automatizace – internet věcí".